

GROSUPLJE

KAZALO:

-naslovnica

- uvod**
- geografska lega**
- zgodovina kraja**
- kamninska zgradba**
- podnebje**
- vodovje**
- prebivalci**
- tip naselja**
- gospodarske dejavnosti**
- kmetijstvo**
- turizem**
- viri**

-zaključek

UVOD:

Odločil sem se, da bom izdelal seminarsko nalogo o kar velikem mestu Grosuplje.

Za Grosuplje sem se odločil predvsem zaradi tega, ker je to mesto zelo veliko in ga dobro poznam. Pri delu seminarske naloge sem se o mestu naučil veliko novega. Seminarska naloga vsebuje vse od zgodovine Grosuplja in njegove geografske značilnosti do zadnjih aktualnih dogodkov, ki jih nudi mesto.

GEOGRAFSKA LEGA:

Grosuplje je mesto v zahodnem Dolenjskem podolju, leži v severnem delu Grosupeljske kotline. Na severu se vzpenja s smrekovim gozdom porasel Brinjski hrib. Severno od avtoceste Ljubljana - Višnja Gora sta mestu priključeni nekoč samostojni naselji Perovo in Potok, vzhodno od struge Velikega potoka pa Jerova vas. Na vzhodu se dvigata nizek grič Kamna gorica in za njim na severu gozdnato sleme Drnovka. Naselje je središče občine Grosuplje. Občina zajema Grosupeljsko kotlino, le-to pa sestavljajo Šmarska dolina, Grosupeljsko in Radensko polje ter okoliška hribovja, za katera so značilne številne manjše doline in kraška polja. Občina Grosuplje leži 15 kilometrov jugovzhodno od Ljubljane. Ima 15.665 prebivalcev in meri 134 km². Osrednji del naselja je na lokaciji nekdanje Stranske vasi. V bližini se nahaja tudi osnovna šola, glasbena šola, knjižnica, kino, kulturna in športna društva ter klubi. Skozi mesto teče potok Grosupeljščica, ob kateri je obrtna cona. Na vzhodnem obrobju pa leži manjše športno letališče.

ZGODOVINA:

Zgodovinski viri razkrivajo, da se ime Grosuplje prvič pojavi davnega leta 1136, bilo je zapisano kot GROSLUPP ali po Valvasorjevo Velike uplje. Ime ima kar 13 razlag, najbolj uveljavljena pa je ta, ki pravi, da je ime nastalo po pogrezljivem kraškem svetu grezopolje.

Izkopanine na Koščakovem in Cerkvenem hribu kažejo, da je bilo območje Grosupljega naseljeno že v v prazgodovini, približno 500 pr. n. št. Po severnem delu občine je bila v času rimskega imperija speljana pomembna cesta, ki je povezovala Akvilejo in Sirmij ob spodnji Savi v Vojvodini. Skoraj po isti trasi sedaj teče vzhodni del avtoceste, imenovane Ilirika. V srednjem veku so bili na višjih hribih ob cerkvicah in utrdbah postavljeni

opozorilni kresovi pred turško nevarnostjo. V te utrdbe so spravili žito in druge jestvine. Ženske, otroke in ostarele ter nekaj živeža in živine so poskrili v ledenico v današnji Županovi jami in druge kraške jame, ki jih je sicer v okolici Grosuplja precej. Grosuplje je iz majhne vasice preraslo v trg s prihodom železnice

leta 1893, zato se je razvilo v pomembno cestno in železniško križišče. V Grosupljem je bilo zgrajeno železniško križišče s kurilnico za oskrbovanje in popravilo lokomotiv, ker je bil promet organiziran tako, da je vlak vozil na progah Ljubljana - Grosuplje - Kočevje in Grosuplje - Novo mesto. Zaradi križišča, kurilnice in nadzorništva proge je v kraj prišlo prvo tehnično osebje z več znanja in mesečno plačo, zaposlili so se tudi prvi domačini. S tem ko je kraj imel železniško povezavo s svetom,

je malo pozneje dobil še elektriko. Tako je v 30. letih 20. stoletja kraj imel že vso infrastrukturo in tudi nekaj industrije. Šmarje je danes drugi največji kraj v občini Grosuplje in njen zgodovinski ter kulturni center.

Osrednji motiv grosupeljskega grba je oblikovalsko posodobljena podoba poznohalštatske živalske svinčene svastike štirih konjskih glav najdene na Magdalenski gori in ponazarja osnoven značaj nastanka in razvoja širšega Grosuplja.

KAMNINSKA ZGRADBA:

V Grosupljem je kamninska zgradba zelo preprosta prevladujejo predvsem usedline, karbonatne kamnine in številni kraški pojavi. Na območju Grosupeljskega polja v osrednjem delu Slovenije so bile v zadnjih dveh letih opravljene detajlne geološke raziskave. Ugotovljeno je bilo, da usedline Grosupeljskega polja praviloma sestavljene iz šestih litoloških enot (od spodaj navzgor): 1 - temnosiva mastna glina, 2 - siva in srednje siva meljasta glina 3 - oranžnorumena peščena ilovica, 4 - svetlosiva laporna glina, 5 - temnorjava laporno glinena organska plast. Prav na vrhu opisanega sedimentnega zaporedja so temna aluvialna barjanska tla (6). Ugotovili so tudi, da kamnine sodijo v dobo kvartarja. Grosuplje je tipično kraško polje, ki se je v celoti oblikovalo na dolomitu. To polje ni enaka udornina kot

večina naših kraških polj. Nastalo je z erozijo dolomita ob pomoči

tehtonskih sil. V prerezu je dolomit videti kot svetlo siva plast globoka približno 60 cm. Tu prevladuje tudi rdeča ilovica, ki pa je zelo slabo rodovitna.

PODNEBJE:

Prevladuje zmerno celinsko podnebje, ki je značilno za večji del Slovenije. Zime so precej hladne, poletja precej vroča. Najtoplejša meseca z dnevnimi vzponi običajno do med 25 in 30 °C sta julij in avgust, januar pa je najhladnejši mesec s temperaturami, ki se giblejo večinoma okoli 0 °C. V povprečju se 90 dni na leto temperature spustijo tudi pod ledišče, ter 11 dni s temperaturo nad 30 °C. Padavine so razmeroma enakomerno porazdeljene med letnimi časi, čeprav sta zima in pomlad po navadi nekoliko bolj suha, kot poletje in jesen. Letna količina padavin je približno okoli 1000 mm. Nevihte so zelo pogoste v obdobju od maja do septembra in so občasno lahko precej hude. Sneg je značilen v času med decembrom in februarjem, v povprečju pa so Grosuplje s snežno odejo pokrite 50 dni. Mesto je poznano po megli, ki je za tamkajšne prebivalce zelo nezaželena, ker omogoča slabo vidljivost večinoma se pojavlja le v jeseni in pozimi. Predvsem pozimi je značilen pojav temperaturne inverzije, pri katerem se hladnejši in vlažen zrak zadržuje v nižjih plasteh. Poleti je vreme v mestu bolj pod vplivom sredozemskih zračnih tokov, zato so poletja sončna in razmeroma topla.

VODOVJE:

Skozi mesto teče manjši potok Grosupljščica, ki naj bi bil po izjavah tamkajšnjih prebivalcev zelo onesnažen zaradi številnih odpadkov iz industrij, gospodinjstev ter kmetijstva. To težavo naj bi komunalno podjetje rešilo z namestitvijo čistilnih naprav.

PREBIVALCI:

V grosupeljski občini živi okoli 15.665 prebivalcev. Od tega je več žensk kot moških. Žensk je 7.887, moških pa le nekaj manj 7.778. Največje naselje v občini je Grosuplje s 6.667 prebivalci. S 1.471 prebivalci mu sledi Šmarje-Sap. Tretji po velikosti je Brezje pri Grosupljem, ki šteje 775 prebivalcev. Več kot 500 prebivalcev imajo

še: Polica, Ponova vas, Spodnja Slivnica in Veliko Mlačevo, velik delež prebivalstva pa sestavljajo tudi romske skupnosti. Povprečna starost prebivalcev je okoli 37.6 let. Delovno aktivnih je približno 5000 ljudi ostali pa so brezposelni ali pa se še izobražujejo.

TIP NASELJA:

Grosuplje je gručasto naselje, zanj je značilno da so objekti nepravilno razporejeni v eno ali več skupin. Gručasta naselja so pogosta in nastajajo zaradi neprijaznega okolja, obrambe, vere, družbene slojevitosti, ohranjanja zemljišč in urbanizacije.

GOSPODARSKE DEJAVNOSTI:

Prepoznavni znak Grosuplja je bilo vse, kar je povezano s konji, prometnicami in furmanstvom. Bližina Ljubljane, odlične prometne povezave in lepo podeželsko okolje ponujajo neštete razvojne možnosti kot so idealno okolje za bivanje, prostor za čiste gospodarske dejavnosti, podjetništvo in obrt ter izletniški turizem.

Grosuplje je relativno mlado naselje, vendar mu njegova lega in močna gospodarska infrastruktura nudita ogromne možnosti za razvoj gospodarstva. Poleg obrti je glavna panoga tudi industrija (tekstilna, kovinska in živilska).

KMETIJSTVO:

V Grosupljem je mlečna živinoreja najbolj popularna oblika kmetijstva, kjer kmetje gojijo živali zgolj zaradi mleka, ki ga nato prodajo v tujino, ker je tam večja odkupna cena. Poleg tega pa je veliko površin namenjeno tudi poljedelstvu (sadijo pšenico, koruzo in oljno ogrščico). V občini imajo še letos namen pozidati številne kmetijske površine, kot so naprimer igrišče za golf, številni stanovanjski objekti in podobno. Skupno se bo površina kmetijskih zemljišč z novim prostorskim načrtom v občini Grosuplje zmanjšala za 181,2 hektarja oziroma za 3 odstotke. Od tega je največ sprememb na najboljših kmetijskih zemljiščih, kar obsega 101,32 hektarja, spremembe na drugih kmetijskih zemljiščih pa obsegajo 79,87 hektarja. Kot pravijo na občini Grosup-

lje, je ob upoštevanju podatka o dejanski rabi poseg na najbolj-
ša kmetijska zemljišča (njive in vrtovi) le na 45,9 hektarja oziro-
ma na 0,3 odstotka površin.

OLJNA OGRŠČICA

TURIZEM:

Turizem se je v občini začel zaradi dobre lege blizu
Ljubljane. Kljub vsemu se je razvoj turizma na področju sedanje
občine vrtel okoli najpomembnejše naravne znamenitosti tega
področja. Županova jama je bila razlog za razvoj turizma in je
predstavljala temeljni kamen okrog katerega se je razvil ves
razvoj turizma v občini.

- Županova jama
- Grad Boštanj
- Grad Čušperk
- Cerkev sv. Michaela

VIRI:

SPLETNE STRANI, ATLAS
SLOVENIJE, KNJIGA ZNAČILNOSTI
SLOVENIJE IN ZGIBANKA O
GROSUPLJU

ZAKLJUČEK:

Ko sem delal seminarsko nalogo sem
se o Grosuplju naučil veliko novega.
Upam da ste se od tega tudi vi kaj

zapomnili in da vam je bila predstavitev vseč ter da se boste tudi sami odpravili v ta kraj in si pobliže ogledali njegove znamenitosti .